

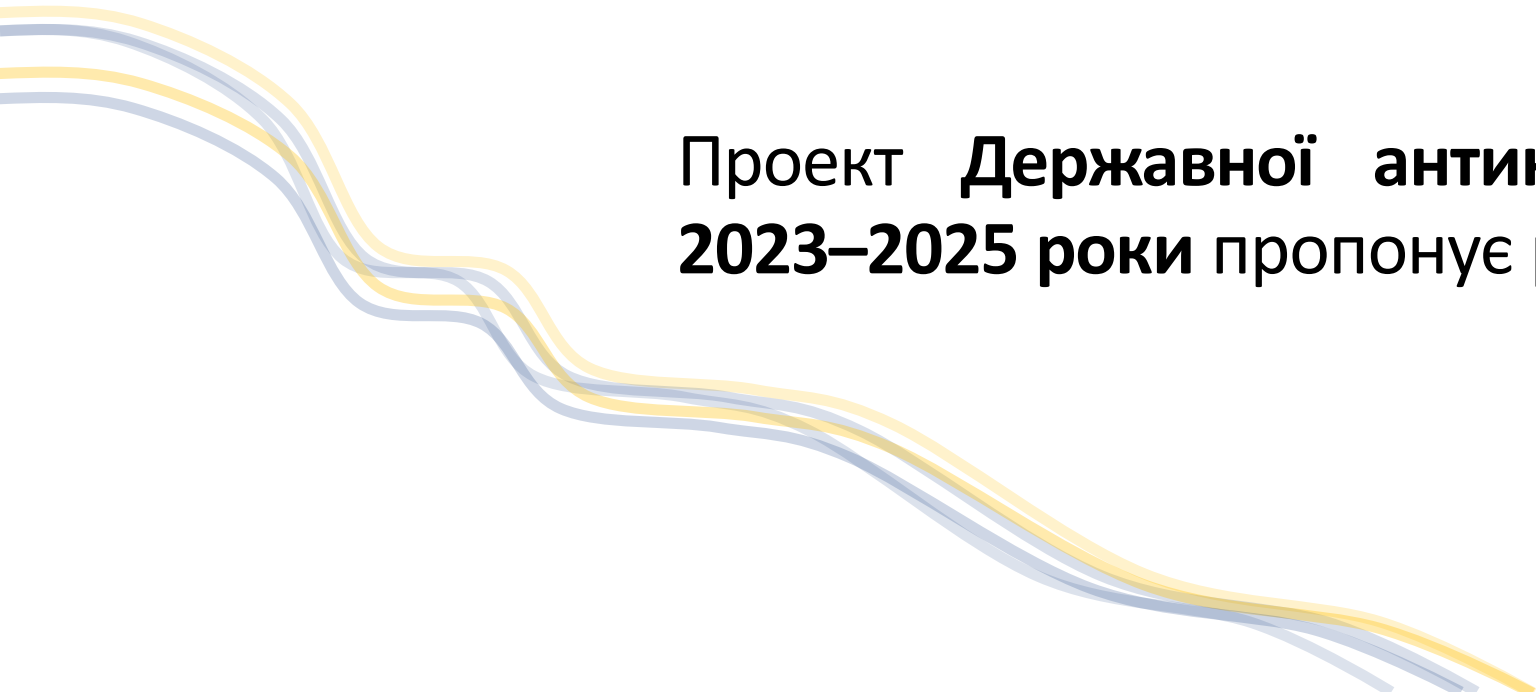
НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки

**Підрозділ 2.1. Справедливий суд, прокуратура та органи
правопорядку**

§ 2.1.1. Проблема. У суспільстві спостерігається тенденція щодо збільшення рівня недовіри до органів у системі правосуддя. Закон не визначає доброчесність як кваліфікаційну вимогу до членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Проект **Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки** пропонує рішення таких проблем.

ПРОБЛЕМА 1:

Формування нового складу Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України не завершено.

РІШЕННЯ:

- 1.** Проведення оцінки відповідності всіх кандидатів на вакантні посади члена ВРП критерію професійної етики та доброчесності, передати суб'єктам призначення та оприлюднити відповідні висновки Етичної ради;
- 2.** Проведення оцінки відповідності всіх кандидатів на вакантні посади члена ВККС критерію доброчесності, передати ВРП та оприлюднити перелік кандидатів на вакантні посади членів ВККС, які відповідають критерію доброчесності.

§ 2.1.2. Проблема. Процедури кваліфікаційного оцінювання суддів та конкурсні процедури потребують удосконалення та розробки чітких і передбачуваних критеріїв (індикаторів) доброчесності та професійної етики. Доброчесність та професійна етика як стандартні вимоги до суддів недостатньо впроваджені на практиці, а оцінювання цих вимог не завжди є прозорим та передбачуваним.

Проект **Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки** пропонує рішення таких проблем.

ПРОБЛЕМА 1:

Відсутній комплексний, систематизований і всебічний опис об'єктивних характеристик професії судді і сукупності вимог до індивідуально-психологічних особливостей такої особи.

РІШЕННЯ:

Розроблення професіограми судді.

ПРОБЛЕМА 2:

У різних органів, які залучені до оцінювання суддів (кандидатів на посади суддів) чи надають сприяння у певних аспектах, відмінні критерії чи індикатори щодо відповідності чи невідповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики.

РІШЕННЯ:

Узгодження єдиних критеріїв оцінювання доброчесності та професійної етики судді, а також доброчесності кандидата на посаду судді з урахуванням професіограми судді та найкращих практик, які вже були застосовані в Україні.

ПРОБЛЕМА 3:

Оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді здійснювалось без застосування чітких критеріїв та недостатньо прозоро.

РІШЕННЯ:

1. Затвердження детальних методик виставлення балів суддям (кандидатам на посаду судді) на кожному відповідному етапі у процедурах добору суддів та кваліфікаційного оцінювання;
2. Запровадження відкритого і поіменного способу прийняття рішень членами ВККС та ВРП у процедурах добору кандидатів для призначення на посаду судді (з можливістю встановити кореляцію виставлених кандидатам балів з критеріями оцінювання);
3. Обов'язкове оприлюднення результатів іспитів під час кваліфікаційного оцінювання суддів;
4. Обов'язкове оприлюднення повних текстів усіх рішень ВККС та ВРП під час усіх процедур добору суддів.

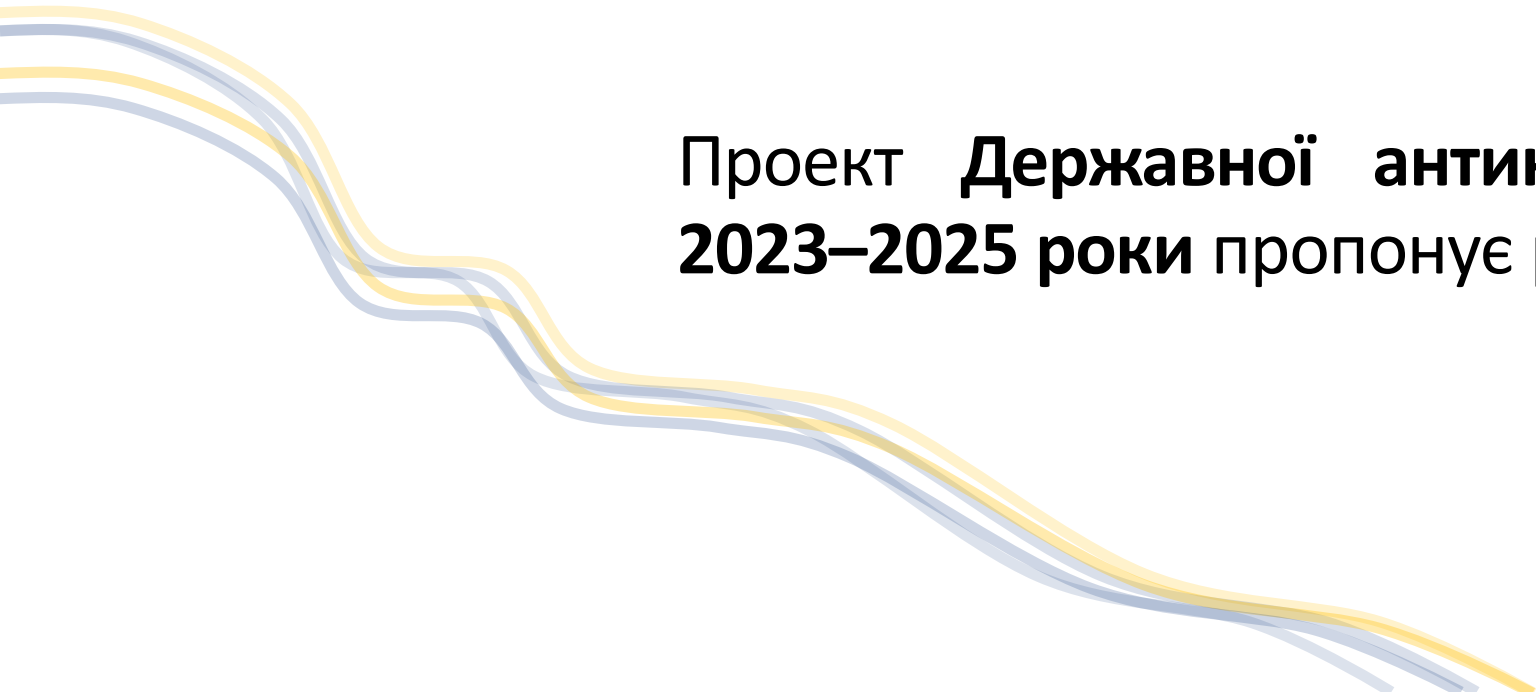
ПРОБЛЕМА 4:

Недостатня залученість громадськості до оцінки доброчесності суддів.

РІШЕННЯ:

1. Передбачення оцінки відповідності кандидатів на посаду судді критерію доброчесності у всіх процедурах добору суддів;
2. Розширення участі ГРД у сприянні ВККС встановленню відповідності кандидатів на посаду судді критерію доброчесності на всі процедури добору суддів;
3. Встановлення правила, що у разі наявності висновку ГРД про невідповідність судді критеріям доброчесності та професійної етики, а кандидата на посаду судді – критерію доброчесності проводиться спільне засідання ВККС та ГРД, внаслідок якого може бути прийняте рішення про відповідність кандидата критеріям доброчесності та професійної етики лише в разі його підтримки більш як половиною спільного складу ВККС та ГРД, у тому числі більш як половиною членів ГРД;
4. Передбачення доступу членів ГРД та уповноважених працівників секретаріату ГРД до суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді) у повному обсязі;
5. Передбачення утворення секретаріату ГРД, який сприяє членам ГРД під час здійснення визначених законом повноважень;
6. Передбачення участі ГРД у визначенні графіків, строків та черговості проведення оцінювання суддів і кандидатів на посаду судді.

§ 2.1.3. Проблема. Відсутність дієвих механізмів підтримання доброчесності суддівського корпусу та реагування на встановлені факти впливу, тиску на суддів та втручання в їх діяльність.

Проект **Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки** пропонує рішення таких проблем.

ПРОБЛЕМА 1:

Підстави притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності сформульовані недостатньо чітко.

РІШЕННЯ:

Уточнення переліку підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності з дотриманням принципу правової визначеності та у відповідності до рекомендацій GRECO.

ПРОБЛЕМА 2:

Відсутній окремий орган у системі правосуддя, який здійснює дисциплінарні провадження щодо суддів.

РІШЕННЯ:

1. Утворення окремого дисциплінарного органу у системі правосуддя, який здійснює дисциплінарні провадження щодо суддів замість дисциплінарних палат ВРП;
2. Здійснення розгляду ВРП скарг на рішення цього органу.

ПРОБЛЕМА 3:

Процедура притягнення до дисциплінарної відповідальності недосконала.

РІШЕННЯ:

1. Забезпечення відкритості засідань дисциплінарного органу та ВРП (окрім вичерпного переліку підстав для проведення закритого засідання);
2. Заборона звільнення судді з посади за його заявою про відставку до завершення дисциплінарних проваджень щодо судді;
3. Визначення вичерпного переліку підстав для припинення відставки та позбавлення статусу судді у разі допущення суддею у відставці поведінки, яка є несумісною зі званням судді.

ПРОБЛЕМА 4:

Не існує окремої процедури перевірки порушення суддею обов'язку підтвердити законність джерела походження майна.

РІШЕННЯ:

1. Запровадження окремої процедури перевірки законності джерел походження майна судді (поза межами дисциплінарного провадження), яку здійснює НАЗК;
2. Встановлення окремого порядку розгляду ВРП подань про звільнення судді на підставі порушення обов'язку підтвердити законність джерела походження майна;
3. Встановлення окремого порядку оскарження суддею або заявником (скаржником) рішень, дій чи бездіяльності у процедурах перевірки законності походження майна судді та звільнення судді на підставі порушення обов'язку підтвердити законність джерела походження майна.

ПРОБЛЕМА 5:

Відсутність кримінальної відповідальності суддів за свавільне зловживання своїми повноваженнями.

РІШЕННЯ:

1. Встановлення кримінальної відповідальності за зловживання суддями своїми повноваженнями;
2. Визначення особливостей здійснення досудового розслідування кримінальних проваджень щодо зловживання суддями своїми повноваженнями, які унеможливляють використання таких проваджень для здійснення тиску на суд.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!